



ירושלים, ב' בשבט תשס"ט  
27 בינואר 2009  
09LM0558  
L90102P - 351

לכבוד  
חבר הכנסת פרופ' אבישי ברורמן  
יו"ר ועדת הכספים  
משכן הכנסת, ירושלים

א.נ.,

## הנדון: דין וחשבון על מעילות בהתאם לסעיף 2T8 לפקודת הבנקאות

### א. כללי

1. ביום 1.6.04 תוקנה פקודת הבנקאות, 1941 (להלן – הפקודה). בסעיף 1T8 לפקודה נקבע כי תאגיד בנקאי ידווח למבקר הפנימי ולמפקח על הבנקים על חשש סביר שעובד מעובדיו או נושא משרה בו היה מעורב במעילה כהגדרתה בסעיף האמור. בסעיף 2T8 נקבע כי המפקח על הבנקים יגיש דין וחשבון שנתי לועדת הכספים של הכנסת ובו פרטים על מעילות שדווחו למפקח כאמור בסעיף 1T8.

### 2. אופן פעולת הפיקוח על הבנקים בנושא זה:

2.1. בהוראת ניהול בנקאי תקין 351 – מעילות של עובדים ושל נושאי משרה (להלן – ההוראה) ובהוראת דיווח לפיקוח על הבנקים 808, הסדיר המפקח על הבנקים את מתכונת הדיווח, מועד הדיווח, הסכום המינימלי לדיווח ופרטים נוספים (מצ"ב ההוראות). כך נקבע כי סכום הדיווח המינימלי עבור אירוע בארץ הינו 15,000 ש"ח ועבור אירוע בחו"ל הינו 15,000 דולרים של ארה"ב. כמו כן, נקבע כי דיווח ראשוני יוגש מיד עם גילוי האירוע ולא יאוחר מ- 7 ימים מיום גילויו. נקבעה גם חובה לדווח דיווח מיידי על אירועים מהותיים, כמו אירועים בהם יש חשש לנזק של מעל 2% מהון הבנק או 10 מיליוני ש"ח (הנמוך שבהם), מעורבות עובדים בכירים יחסית או מעילה בתחום פעילות רגיש.

2.2. ניתן לתמצת את הטיפול של הפיקוח על הבנקים במעילות המדווחות על פי החוק בשלבים הבאים:

2.2.1. עם קבלת הדיווח מעריך הפיקוח את מהותיות המעילה מהיבטים כמו שיטת המעילה, סכום הנזק הסיכון שמעילה מסוג זה מציבה לבנק ו/או למערכת הבנקאית וכד'. לצורך כך מקיים, בדרך כלל, הפיקוח על הבנקים כשלב ראשון בירור עם המבקר הפנימי ו/או עם המנכ"ל, ו/או עם בעלי תפקידים רלוונטיים אחרים בתאגיד הבנקאי המדווח. בין שאר הפרטים שנבדקים בשלב זה: דרגת

החומרה שהמבקר הפנימי מייחס לאירוע ופרטים ראשוניים על נסיבות האירוע, אשר המבקר הפנימי הספיק לברר.

2.2.2. בהתאם לצורך, מתבקש הבנק להעביר לפיקוח על הבנקים את דו"ח הביקורת הפנימית לכשיושלם, ו/או פרטים ונתונים נוספים אשר נחוצים לצורך ניתוח השלכות האירוע.

2.2.3. אם הפיקוח על הבנקים סבור כי מאפייני המעילה מחייבים בדיקה מעמיקה יותר – לדוגמא, כאשר מאפייני המעילה מעידים על כשל מהותי במערכות הבקרה בבנק – אזי, יחידת הביקורת של הפיקוח על הבנקים תיכנס לביצוע ביקורת בתאגיד הבנקאי. על בסיס ממצאי ומסקנות הביקורת והמידע שהתקבל כאמור לעיל נקבעים הצעדים שיש לדרוש מהבנק או מהמערכת לנקוט.

### ב. דין וחשבון לשנת 2008

להלן, בהתאם לסעיף 2ד8 לפקודה, דין וחשבון על המעילות שדווחו לפיקוח על הבנקים בשנת 2008.

2007	2008	
15	16	מספר הדיווחים
6.7	32.6	סכום המעילות (במיליוני ש"ח)
3.89	0.88	סכום הנזק במקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה (במיליוני ש"ח)
3.89	0.83	סכום הפיצוי ששולם ללקוחות במקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה (במיליוני ש"ח)
13	14	מספר המעילות שהסתיימו בפיטורין/הפסקת עבודה/השעייה של העובד המועל
8	13	מספר המקרים שהועברו לטיפול המשטרה*
9	8	מספר המקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה

\* בשנת 2008, מקרה אחד הועבר לטיפול רשויות הפיקוח בחו"ל, מקרה נוסף הועבר לרשות לאיסור הלבנת הון. בשנת 2007, מקרה אחד הועבר לטיפול הרשות לניירות ערך, ומקרה נוסף הועבר לטיפול רשויות הפיקוח בחו"ל.

1. הטיפול של הפיקוח על הבנקים, בהתאם לשלבים שהוגדרו לעיל, הסתיים ב- 12 מהמקרים שדווחו בשנת 2008. בארבעה מקרים עדיין נמשך הטיפול (שניים מהם דווחו רק בסוף שנת 2008).
2. חלק ניכר מסך סכום המעילות (כ- 97%) בשנת 2008 בוצע כנגד כספי הבנק ולא כנגד כספי הלקוחות.
3. סך סכום המעילות בשנה זו גבוה מהממוצע של השנים הקודמות, אולם הינו בעיקרו בגין מקרה בודד, כפי שיפורט להלן:
  - 3.1 כ- 92% מסך סכום המעילות (סכום השווה ערך לכ- 30 מיליוני ש"ח) הינו בגין מעילה באמון והפרת חובת אמונים של מנהל סניף אשר נתן אשראי ללקוחות הבנק בלא הצדקה עסקית ובניגוד לנוהלי הבנק, כאשר מרביתו של אשראי זה נכנס לפיגור לאחר תקופה קצרה, ומכאן הנוק לכספי הבנק. כנגד מנהל הסניף הוגש כתב אישום.
  - 3.2 כ- 4.5% מסך סכום המעילות הינו בגין מעילה נוספת שהתרחשה בחו"ל. מדובר בעובדת אשר ביצעה המרות מט"ח פיקטיביות דרך חשבון קופה של הבנק בשערים כוזבים, וגרפה לכיסה את הפרשי השער. במקרה זה, לא נגרם כל נזק ללקוחות.
  - 3.3 סכום מעילה נוספת, מהווה כ- 2% מסך סכום המעילות. במקרה זה מדובר במנהלת סניף שהוציאה במרמה כספים מ- 3 חשבונות לקוחות. הלקוחות פוצו במלואן.
4. בכל המקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה, למעט מעילה אחת שהליך בדיקתה עדיין לא הסתיים, פוצו במלואן לקוחות הבנק שנפגעו.
5. בכל המקרים שטופלו על ידי הפיקוח על הבנקים, לא התגלו ממצאים מהותיים, כגון פגיעה רחבה בלקוחות או ליקוי בקרה מהותי שעלול להוות איום על יציבות התאגיד הבנקאי וגם לא נמצאו ממצאים שהצביעו על בעיה רוחבית במערכת הבנקאית.
 

בהתייחס למקרה המפורט בסעיף 3.1 לעיל – בהמשך להליך הבדיקה של הפיקוח על הבנקים ושל הבנק עצמו, עודכנו נהלים והורחבו צעדי הבקרה של הבנק, בין השאר, כדלקמן:

  - נוהל חדש בנושא ניגודי עניינים.
  - נוהל חדש לגבי תהליך דיווח על תלונות (חיסיון של המתלונן).
  - עדכון נהלים בקשר למתן אשראי סולו.

בכבוד רב,

רוני חזקיהו  
המפקח על הבנקים

המפקח על הבנקים : ניהול בנקאי תקין [4] (12/04)

מעילות של עובדים ונושאי משרה – הוראה 351, עמ' 1

## מעילות של עובדים ונושאי משרה (12/04)

### מבוא

1. (א) סעיף 1ד8 לפקודת הבנקאות, 1941 (להלן: הסעיף) מחייב תאגיד בנקאי לדווח למבקר הפנימי ולמפקח על הבנקים על חשש סביר שעובד מעובדיו או נושא משרה בו היה מעורב במעילה כהגדרתה בסעיף (להלן: אירוע).
- לפי הנדרש בסעיף המפקח יקבע את אופן הדיווח למפקח, מועדו, הסכום המינימלי לדיווח וכן כל פרט אחר שימצא לנכון.
- (ב) הוראה זו מפרטת את אופן הדיווח למפקח, מועדו, הסכום המינימלי לדיווח ופרטים נוספים.

### תחולה

2. הוראה זו תחול על כל התאגידים הבנקאיים ותאגידי העזר, וידווחו גם אירועים שהתרחשו בשלוחות שמחוץ לישראל, הן בסניפים והן בחברות הבנות.

### דיווח

3. (א) הנהלת תאגיד בנקאי תדווח לפיקוח על הבנקים דיווח ראשוני על כל אירוע שיש חשש סביר שסכומו יעלה על:
- (1) אירוע בארץ - סך 15,000 ש"ח;
- (2) אירוע בחו"ל - סך \$15,000 ארה"ב.
- (ב) הדיווח הראשוני יוגש מיד עם גילוי האירוע ולא יאוחר מ-7 ימים מיום גילוי האירוע, ויכלול את כל הפרטים הידועים לתאגיד הבנקאי, כאמור בסעיף קטן (ה).
- (ג) דיווח מלא על האירוע יוגש תוך שבוע מסיום בדיקת האירוע ובסמוך לדיווח על מסקנות בדיקת האירוע להנהלת התאגיד הבנקאי, אך לא יאוחר מחודשיים מיום גילוי האירוע.
- (ד) אירוע מהותי כאמור בסעיף 4 ידווח מיידית באמצעות CYBER ARC.
- (ה) דיווח יכלול תיאור מלא של האירוע לרבות מועד האירוע, השיטה, הסכום או שווה ערך, הסניף בו אירע, שם העובד או נושא המשרה החשוד במעילה ותפקידו. בתיאור השיטה יובהרו הליקויים בבקרה הפנימית, אם היו, שאפשרו את האירוע. כמו כן, תפורט בדיווח הדרך בה נתגלה האירוע.
- (ו) דיווחים לפי הוראה זו יישלחו למנהל היחידה למידע ולדיווח בפיקוח על הבנקים בירושלים, במתכונת שנקבעה בהוראת הדיווח לפיקוח מס' 808 (דוח על מעילות של עובדים ונושאי משרה).

המפקח על הבנקים : ניהול בנקאי תקין [4] (12/04)

מעילות של עובדים ונושאי משרה – הוראה 351, עמ' 2

### אירועים מהותיים

4. הנהלת כל תאגיד בנקאי תגדיר מהו אירוע מהותי לצורך הוראה זו, ובלבד שהאירועים הבאים ייחשבו כמהותיים:

- (1) אירוע בו הסכום או שווה הערך עלולים לעלות על 2% מהון התאגיד הבנקאי או 10,000,000 ש"ח, לפי הנמוך מביניהם;
- (2) החשוד באירוע משמש בתפקיד בכיר (כגון מנהל מחלקה ומעלה);
- (3) אחד מהחשודים בקנוניה בין שני עובדים ויותר הינו מורשה חתימה בשם הבנק;
- (4) האירוע חל בתחום פעילות רגיש (כגון: המסחר בבורסה, הפעילות בחדר העסקאות);
- (5) אירוע שדווח לרשות אחרת (כגון רשות ניירות ערך), אך למעט דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון, אלא אם נתקיים בו תבחין נוסף מן התבחינים לקביעת אירוע כאירוע מהותי.

5. הדיווח לפיקוח על הבנקים אינו במקום דיווח על פי הוראה מס' 301 (דירקטוריון ורואה חשבון), או למשטרת ישראל או לכל גורם אחר, כמתחייב על-פי דין או הוראות גופי פיקוח אחרים.

\* \* \*

## דוח על מעילות של עובדים ונושאי משרה

### תחולה (7/02), (12/04)

1. כנדרש לפי סעיף 1ד8 לפקודת הבנקאות, 1941, ולפי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 351 (מעילות של עובדים ונושאי משרה) (להלן - ההוראה), חובת דיווח זו חלה על כל התאגידים הבנקאיים ותאגידי העזר.  
כאמור בהוראה יש לדווח גם על אירועים שהתרחשו בשלוחות שמחוץ לישראל, הן בסניפים והן בחברות הבנות.

### מועד הגשת הדוח (12/04)

2. (א) דיווח ראשוני כאמור בסעיף 3(ב) להוראה יש להגיש מיד עם גילוי האירוע, ולא יאוחר מ-7 ימים מיום גילוי האירוע.  
(ב) דיווח מלא כאמור בסעיף 3(ג) להוראה יש להגיש תוך שבוע מסיום בדיקת האירוע ובסמוך לדיווח על מסקנות בדיקת האירוע להנהלת התאגיד הבנקאי, אך לא יאוחר מחודשיים מיום גילוי האירוע.  
(ג) אירוע מהותי כאמור בסעיף 4 להוראה ידווח מיידית.

### דרך הדיווח (12/04)

3. (א) דיווחים כאמור בסעיף 2 יישלחו למנהל היחידה למידע ולדיווח בפיקוח על הבנקים על גבי טופס מספר 4.06.10.001.00 שדוגמתו מצורפת בזה. הטופס יהיה בסיווג "מוגבל ביותר מסחרי".  
(ב) דיווחים ראשוניים ומלאים יישלחו במעטפה סגורה עליה יירשם "אישי".  
(ג) דיווח על אירוע מהותי כאמור בסעיף 2(ג) יישלח באמצעות CYBER ARC.

### הגדרות

4. משמעותו של כל מונח בהוראה זו תהא כהגדרתו בהוראה.

### הנחיות כלליות (12/04)

1. הדיווח יכלול תיאור מלא של האירוע לרבות מועד האירוע, השיטה, הסכום או שווה ערך, הסניף בו אירע, שם העובד או נושא המשרה החשוד במעילה ותפקידו. בתיאור השיטה יובהרו הליקויים בבקרה הפנימית, אם היו, שאפשרו את האירוע. כמו כן תפורט בדיווח הדרך בה נתגלה האירוע.

מוגבל ביותר מסחרי

תאריך \_\_\_\_\_

סימוכין \_\_\_\_\_

**דיווח על מעילה של עובד/ נושא משרה בתאגיד בנקאי**

שם התאגיד הבנקאי \_\_\_\_\_ מס' התאגיד הבנקאי \_\_\_\_\_

מס' אירוע \_\_\_\_\_ סוג הדיווח:  (1- ראשוני, 2- מיידי, 3- דוח מלא, 4- אחר)  
(ייקבע ע"י התאגיד הבנקאי, ויצוין בכל הדיווחים הקשורים לאותו אירוע).

שם העובד/ נושא המשרה החשוד במעילה \_\_\_\_\_ תפקיד \_\_\_\_\_

מקום האירוע (סניף/יחידה) \_\_\_\_\_

תאריך/ תקופת האירוע \_\_\_\_\_

סכום או שווה ערך \_\_\_\_\_  סכום לא ידוע, אך קיים חשש שיעלה על סך 15,000 ₪ / \$ 15,000 ארה"ב

תאריך גילוי \_\_\_\_\_ תאריך סיום הבדיקה \_\_\_\_\_

תיאור האירוע לרבות השיטה \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

אופן הגילוי \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

האם דווח לגורם חיצוני (  משטרה /  הרשות לניירות ערך /  הרשות לאיסור הלבנת הון /  רשות פיקוחית בחו"ל /  אחר (פרט) ) ובאיזה תאריך? \_\_\_\_\_

ליקויים בבקרה הפנימית ופעולות שננקטו בעקבות האירוע \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

שם המדווח \_\_\_\_\_ תפקיד \_\_\_\_\_ חתימה \_\_\_\_\_

(טופס מס' 4.06.10.001.00)